

FIȘA DISCIPLINEI

Profile Atipice de Dezvoltare II (Perioada școlară și adolescența)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Psihologie și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Psihologie
1.4. Domeniul de studii	Psihologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Psihologie/Psiholog
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Profile Atipice de Dezvoltare I (Copilăria timpurie)			Codul disciplinei	PLR1535		
2.2. Titularul activităților de curs				Lect. univ. dr. Lavinia Cheie			
2.3. Titularul activităților de seminar				Asist univ. dr Narcisa Prodan			
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS, Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/ laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					8
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					46
3.8. Total ore pe semestru					100
3.9. Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Psihologia dezvoltării Psihologie clinică și psihoterapie Psihodiagnostic
4.2. de competențe	<ul style="list-style-type: none">capacitatea de analiză critică a literaturii de specialitate din domeniul psihologiei dezvoltării atipice;cunoștințe privind profilele atipice de dezvoltare în copilăria timpuriecapacitatea de înțelegere cercetărilor aplicate în studiul dezvoltării atipice.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sala de curs Sistem de proiecție video (PC/laptop, videoproiector) Xerox și hârtie pentru multiplicarea materialelor didactice Sistem audio
--------------------------------	--

5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sala de curs Sistem de proiecție video (PC/laptop, videoproiector) Xerox și hârtie pentru multiplicarea materialelor didactice Sistem audio

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> Diferențierea între trasee tipice și atipice de dezvoltare la copii și adolescenți. Familiarizarea cu principalele metode de evaluare adaptate diferitelor tipuri de dezvoltare atipică (ex: copii cu părinți divorțați, copii afectați de migrația părinților, copii expuși la evenimente traumatice). Înțelegerea particularităților cognitive, emoționale și comportamentale specifice dezvoltării atipice. Conceperea și propunerea de planuri individualizate de intervenție și optimizare a dezvoltării cognitive, emoționale și sociale.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> Valorizarea diferențelor individuale: Prin expunerea la varietatea de manifestări ale dezvoltării atipice. Dezvoltarea abilităților de analiză critică a metodelor de evaluare și intervenție. Atitudine pozitivă față de diversitatea dezvoltării: Încurajată prin discuții și aplicații practice. Adoptarea unor politici de promovare a valorilor care optimizează dezvoltarea.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<p>Studentul cunoaște:</p> <ul style="list-style-type: none"> principalele diferențe între dezvoltarea tipică și atipică la vârsta școlară și în adolescență; faptul că traseul de dezvoltare al copilului depinde de o interacțiune complexă de factori, inclusiv genetici, biologici, psiho-emoționali și de mediu (ex.: divorțul parental, migrația economică, expunerea la evenimente traumatice); manifestările cognitive, emoționale și comportamentale specifice unor profile atipice de dezvoltare (ex.: tulburări de spectru autist, reacții la divorț sau migrație parentală); metode validate științific pentru evaluarea diferențiată a traseelor de dezvoltare și strategiile de optimizare adaptate fiecărui profil.
Aptitudini	<p>Studentul este capabil să:</p> <ul style="list-style-type: none"> recunoască diferențele între manifestările dezvoltării tipice și cele ale traseelor atipice; analizeze impactul factorilor individuali și de mediu asupra dezvoltării cognitive și socio-emoționale; aplice metode de evaluare timpurie și să contribuie la dezvoltarea de planuri de prevenție și intervenție adaptate nevoilor fiecărui copil.
Responsabilități și autonomie	<p>Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> analiza și diferențierea traseelor tipice și atipice, ținând cont de influența multiplilor factori asupra dezvoltării; evaluarea profilurilor cognitive și emoționale ale copiilor în contexte variate de risc; elaborarea de planuri de sprijin și optimizare care să țină cont de specificitatea fiecărui caz individual.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea abilităților de identificare, analiză și înțelegere a particularităților traseelor atipice de dezvoltare la vârsta școlară și în adolescență, precum și dezvoltarea competențelor de a contribui la dezvoltarea unor planuri de optimizare adaptate profilului individual de dezvoltare, ținând cont de particularități individuale și influența factorilor genetici, emoționali și de mediu.
--	--

7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Dobândirea de cunoștințe privind diferențierea dezvoltării tipice de cea atipică, prin analiza manifestărilor cognitive, emoționale și comportamentale. • Înțelegerea modului în care factorii genetici, biologici, psiho-emoționali și de mediu influențează traseul de dezvoltare al copiilor și adolescenților. • Formarea abilităților de analiză critică a factorilor de risc și protecție și de concepere a unor planuri individualizate de prevenție și intervenție. • Dezvoltarea competențelor de adaptare a strategiilor de evaluare și intervenție la particularitățile fiecărui profil de dezvoltare atipică.
----------------------------------	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1: Introducere: Raporturi de forțe între tipic și atipic la vârstă școlară și adolescență	Expunere, sinteza cunoștințelor, Exemplificare demonstrativă, problematizare.	Recapitulare: definirea conceptului de „atipic”; recapitularea condițiilor considerate atipice și a principalelor metode de evaluare și intervenție în cazul acestora.
Curs 2: Copiii cu un profil atipic de dezvoltare și incluziunea școlară	Expunere, descoperirea dirijată, problematizare și dezbateri, exerciții individuale și de grup.	Prezentarea la nivel de avantaje și dezavantaje a metodelor de școlarizare în cazul celor cu diferite profile atipice de dezvoltare: școala specială, integrare vs. Incluziune școlară.
Curs 3: Copiii cu tulburări de spectru autist: caracteristici și modele teoretice explicative	Expunere, exemplificare demonstrativă, descoperirea dirijată, aplicații practice (studii de caz, problematizare) alături de un practician specialist invitat.	Prezentarea principalelor particularități ale traseului de dezvoltare în cazul copiilor cu autism; discutarea principalelor metode explicative ale autismului; discutarea celor expuse prin intermediul studiilor de caz prezentate de practicianul invitat.
Curs 4: Copiii cu tulburări de spectru autist: metode de evaluare timpurie și programe de intervenție specifică	Descoperire dirijată, expunere, aplicații practice, activități individuale și de grup.	Discutarea conceptelor de „joint attention” și „teorie a minții” și a rolului acestora în evaluarea și diagnosticarea TSA. Prezentarea, exemplificarea principalelor programe de intervenție specifică.
Curs 5: Copiii și evenimentele traumatice: caracteristici dependente de vârstă; factori favorizanți simptomatologiei și factori de reziliență.	Expunere, descoperire dirijată, aplicații practice, activități de grup, discuție și problematizare.	Familiarizarea cu aspecte relevante ale impactului evenimentelor traumatice, posibilul răspuns la eveniment. Prezentarea caracteristicilor dependente de vârstă și a factorilor care afectează răspunsul la eveniment.
Curs 6: Copiii și evenimentele traumatice: Promovarea rezilienței și strategii de intervenție caracteristice vârstei	Sinteza cunoștințelor, expunere, descoperire dirijată, discuție și problematizare, exerciții practice.	Familiarizarea cu principalele metode de prevenție/ facilitare a rezilienței, respectiv a metodelor de intervenție validate științific.
Curs 7: Copiii și divorțul părinților: factori de risc și protecție, impactul dependent de vârsta copilului.	Expunere, exemplificare demonstrativă, descoperire dirijată, aplicații practice.	Familiarizarea cu principalele efecte ale conflictului parental asupra dezvoltării socio-emoționale a copilului;

		prezentarea principalilor factori de risc și de protecție implicați în dezvoltarea socio-emoțională post-conflict parental/ divorț.
Curs 8: Copiii și divorțul părinților: impactul pe termen lung și metode de intervenție specifică	Sinteza cunoștințelor, expunere, Exemplificare demonstrativă, activități practice de grup.	Discutarea consecințelor divorțului părinților pe termen lung, precum și a principalelor metode de intervenție și optimizare a calității vieților copiilor cu părinți divorțați.
Curs 9: Adaptarea psihologică la fenomenul de migrație economică: caracteristici generale, factori de risc și de protecție	Expunere, descoperirea dirijată, exemplificare demonstrativă, problematizare, exerciții practice individuale.	Descrierea principalelor consecințe emoționale și comportamentale ale migrației asupra copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate; prezentarea principalilor factori de risc și de protecție în dezvoltarea problemelor socio-emoționale.
Curs 10: Adaptarea psihologică la fenomenul de migrație economică: strategii de prevenție și intervenție pentru familiile afectate	Sinteza cunoștințelor, descoperire dirijată, problematizare și dezbateri, exerciții practice de grup.	Prezentarea principalelor strategii de prevenție și intervenție pentru familiile afectate: intervenții direcționate către copil, către părinți, către persoanele în grija cărora se află copilul.
Curs 11: Copiii și comportamentele antisociale	Expunere, descoperirea dirijată, problematizare și dezbateri, exerciții individuale și de grup.	Prezentarea comportamentelor antisociale în rândul copiilor, diferențe interindividuale și factori relaționați.
Curs 12: Recapitulare – tipic și atipic la vârstă școlară și adolescență	Expunere, descoperirea dirijată, problematizare și dezbateri, exerciții individuale și de grup.	Recapitularea condițiilor considerate atipice și a principalelor metode de evaluare și intervenție în cazul acestora.

Bibliografie

- Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of marriage and family*, 72(3), 650-666.
- Antman, F. M. (2013). The impact of migration on family left behind, in *International handbook on the economics of migration*, Constant, A. F., & Zimmermann, K. F. (Eds.), Edward Elgar Publishing.
- Benga, O. (2009a). Trauma la copii: caracteristici dependente de dezvoltare, factori de risc vs. reziliență, tipuri de psihopatologie și criterii diagnostice. În Mighiu C. (coordonator), Benga, O., & Muntean, D., „1, 2, 3...Pași în reabilitarea copilului care a suferit o traumă. Ghid pentru terapeuți”. Iași: Editura Spiru Haret. (pe suport electronic)
- Benga, O. (2009b). Intervenții validate științific asupra traumei la copii; Modelul intervenției cognitiv-comportamentale focalizate pe traumă (Trauma-focused cognitive-behavioral therapy, TF-CBT). În Mighiu C. (coordonator), Benga, O., & Muntean, D., „1, 2, 3...Pași în reabilitarea copilului care a suferit o traumă. Ghid pentru terapeuți”. Iași: Editura Spiru Haret.) (pe suport electronic)
- Bi, C., & Oyserman, D. (2015). Left behind or moving forward? Effects of possible selves and strategies to attain them among rural Chinese children. *Journal of Adolescence*, 44, 245-258.
- Cheie, L., Prodan, N. (2025). Left behind but not forgotten: Psychosocial well-being and influencing factors in children with parents working abroad – Evidence from Romania. *Journal of Family Research*.
- Goldstein, S., & Ozonoff, S. (Eds.). (2018). *Assessment of autism spectrum disorder*. Guilford Publications.
- Luiselli, J. K. (Ed) (2015). Children and Youth with Autism Spectrum Disorder (ASD): *Recent Advances and Innovations in Assessment, Education, and Intervention*, Oxford University Press.
- Mash, E. J., & Wolfe, D. A. (2022). Conduct problems. In E. J. Mash & D. A. Wolfe (Eds.) *Abnormal Child Psychology* (7th ed., pp 266-309). Cengage
- Raley, R. K., & Sweeney, M. M. (2020). Divorce, repartnering, and stepfamilies: A decade in review. *Journal of marriage and family*, 82(1), 81-99.
- Sands, A., Thompson, E. J., & Gaysina, D. (2017). Long-term influences of parental divorce on offspring affective disorders: A systematic review and meta-analysis. *Journal of affective disorders*, 218, 105114.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Seminar 1: Aplicații practice în evaluarea raporturilor de forțe între tipic și atipic în dezvoltare	Sinteza cunoștințelor, clarificare conceptuală, descoperire dirijată activități de grup – studii de caz.	Recapitulare referitoare la tipurile de raporturi tipic-atipic în dezvoltare prin intermediul studiilor de caz.
Seminar 2: Copiii cu un profil atipic de dezvoltare și incluziunea academică	Clarificarea conceptuală, exemplificarea demonstrativă – studii de caz.	Discutarea și dezbateră principalelor metode de incluziune academică a copiilor cu profile atipice de dezvoltare; studii de caz
Seminar 3: Copiii cu tulburări de spectru autist: principalele tehnici de evaluare, diagnostic timpuriu – aplicații practice	Expunere, sinteza cunoștințelor, activități de grup și individuale, aplicații practice.	Prezentarea și demonstrarea principalelor tehnici de evaluare pentru un diagnostic timpuriu, bazate pe conceptele de „joint attention” și achiziția teoriei minții.
Seminar 4: Copiii cu tulburări de spectru autist: principalele intervenții specifice – aplicații practice	Sinteza cunoștințelor, clarificare conceptuală, descoperire dirijată, exerciții individuale și de grup.	Discutarea principalelor modalități eficiente de intervenție în cazul copiilor cu tulburări de spectru autist; exerciții practice pornind de la studii de caz.
Seminar 5: Copiii și evenimentele traumatiche: caracteristici dependente de vârstă; factori favorizanți simptomatologiei și factori de reziliență.	Clarificarea conceptuală, descoperire dirijată, activități de grup, dezbateră - pornind de la studii de caz.	Clarificarea dinamicii factorilor implicați dezvoltării tulburării de stres posttraumatic; exemplificarea caracteristicilor dependente de vârstă în studii de caz.
Seminar 6: Copiii și evenimentele traumatiche: Promovarea rezilienței și strategii de intervenție caracteristice vârstei	Clarificarea conceptuală, descoperire dirijată, activități de grup, dezbateră - pornind de la studii de caz.	Clarificarea principalelor posibile consecințe ale traumei: tipuri de psihopatologie, reziliența și creșterea posttraumatică. Familiarizarea cu principalele metode de intervenție validate științific.
Seminar 7: Copiii și divorțul părinților: aplicații practice în identificarea efectelor negative asupra dezvoltării copilului	Sinteza cunoștințelor, expunerea, activități de grup și individuale – studii de caz, dezbateră.	Prezentarea și discutarea de studii de caz în vederea identificării efectelor divorțului asupra dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copiilor.
Seminar 8: Copiii și divorțul părinților: aplicații practice în dezvoltarea programelor de prevenție și intervenție specifice	Expunere, sinteza cunoștințelor, clarificarea conceptuală, activități de grup și exerciții individuale.	Discutarea principalelor modalități eficiente de intervenție specifică; exerciții practice pornind de la studii de caz.
Seminar 9: Adaptarea psihologică la fenomenul de migrație economică: aplicații practice în identificarea efectelor negative asupra dezvoltării copilului	Expunere, clarificarea conceptuală, exemplificarea demonstrativă – studii de caz.	Familiarizarea cu consecințele afective și comportamentale ale fenomenului migrației economice – activități practice în identificarea consecințelor socio-emoționale.
Seminar 10: Adaptarea psihologică la fenomenul de migrație economică: aplicații practice în dezvoltarea programelor de prevenție și intervenție specifice	Sinteza cunoștințelor, expunerea, activități de grup și individuale – studii de caz, dezbateră.	Discutarea principalelor modalități eficiente de prevenție și intervenție specifice; exerciții practice pornind de la studii de caz.
Seminar 11: Copiii și comportamentele antisociale	Expunere, descoperirea dirijată, problematizare și dezbateră, exerciții individuale și de grup.	Exemplificarea comportamentelor antisociale în rândul copiilor, diferențe

		interindividuale și factori relaționați.
Seminar 12: Recapitulare – tipic și atipic la vârstă școlară și adolescență	Sinteza cunoștințelor, expunerea, activități de grup și individuale – studii de caz, dezbateri.	Recapitularea condițiilor considerate atipice și a principalelor metode de evaluare și intervenție în cazul acestora.
Bibliografie		
Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. <i>Journal of marriage and family</i> , 72(3), 650-666.		
Antman, F. M. (2013). The impact of migration on family left behind, in <i>International handbook on the economics of migration</i> , Constant, A. F., & Zimmermann, K. F. (Eds.), Edward Elgar Publishing.		
Benga, O. (2009a). Trauma la copii: caracteristici dependente de dezvoltare, factori de risc vs. reziliență, tipuri de psihopatologie și criterii diagnostice. În Mighiu C. (coordonator), Benga, O., & Muntean, D., „1, 2, 3...Pași în reabilitarea copilului care a suferit o traumă. Ghid pentru terapeuți”. Iași: Editura Spiru Haret. (pe suport electronic)		
Benga, O. (2009b). Intervenții validate științific asupra traumei la copii; Modelul intervenției cognitiv-comportamentale focalizate pe traumă (Trauma-focused cognitive-behavioral therapy, TF-CBT). În Mighiu C. (coordonator), Benga, O., & Muntean, D., „1, 2, 3...Pași în reabilitarea copilului care a suferit o traumă. Ghid pentru terapeuți”. Iași: Editura Spiru Haret.) (pe suport electronic)		
Bi, C., & Oyserman, D. (2015). Left behind or moving forward? Effects of possible selves and strategies to attain them among rural Chinese children. <i>Journal of Adolescence</i> , 44, 245-258.		
Cheie, L., Prodan, N. (2025). Left behind, but not forgotten: Differences and resilience factors in the psychosocial well-being of children with parents working abroad - Evidence from Romania. <i>Journal of Family Research</i> .		
Goldstein, S., & Ozonoff, S. (Eds.). (2018). <i>Assessment of autism spectrum disorder</i> . Guilford Publications.		
Luiselli, J. K. (Ed) (2015). Children and Youth with Autism Spectrum Disorder (ASD): <i>Recent Advances and Innovations in Assessment, Education, and Intervention</i> , Oxford University Press.		
Mash, E. J., & Wolfe, D. A. (2022). Conduct problems. In E. J. Mash & D. A. Wolfe (Eds.) <i>Abnormal Child Psychology</i> (7th ed., pp 266-309). Cengage		
Raley, R. K., & Sweeney, M. M. (2020). Divorce, repartnering, and stepfamilies: A decade in review. <i>Journal of marriage and family</i> , 82(1), 81-99.		
Sands, A., Thompson, E. J., & Gaysina, D. (2017). Long-term influences of parental divorce on offspring affective disorders: A systematic review and meta-analysis. <i>Journal of affective disorders</i> , 218, 105114.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina este aliniată la cerințele actuale ale comunității științifice, ale asociațiilor profesionale și ale angajatorilor din domeniul psihologiei și educației. Prin parcurgerea conținuturilor teoretice și aplicative, studenții își dezvoltă capacitatea de a înțelege și de a diferenția traseele tipice și atipice de dezvoltare, de a analiza modul în care factorii genetici, emoționali și de mediu modelează traiectoria dezvoltării copilului și adolescentului. Disciplina răspunde astfel cerințelor actuale privind detectarea timpurie a dificultăților de dezvoltare, evaluarea complexă a factorilor de risc și protecție și formularea de intervenții adaptate nevoilor fiecărui copil. În același timp, formarea de competențe de prevenție, intervenție și promovare a incluziunii sociale susține direcțiile prioritare ale profesiei de psiholog clinician, consilier școlar sau terapeut pentru copii și adolescenți.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Demonstrarea înțelegerii cunoștințelor acumulate și a capacității de transfer a acestora.	Examen scris	70%
10.5 Seminar/laborator	Activități de grup și individuale prin intermediul cărora să se facă demonstrarea înțelegerii cunoștințelor acumulate și a capacității de transfer a acestora.	Evaluare continuă – activități de grup și individuale	30%

10.6 Standard minim de performanță

Punctaj obținut la examenul scris de minim 50% (= 3 puncte).

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
									
									

Data completării:
25.04.2025

Semnătura titularului de curs

Lect. univ. dr. Lavinia Cheie

Semnătura titularului de seminar

Asist. univ. dr. Narcisa Prodan

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".